

Plenum

Tisdag 10.1.2023 kl. 13.59—18.30

18. Lagmotion med förslag till lag om upphävande av 5 a § i lagen om avbrytande av havandeskap

Lagmotion LM 46/2022 rd Päivi Räsänen kd m.fl.

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 18 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet.

För remissdebatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Jag öppnar debatten. Presentationsanförande, ledamot Räsänen, varsågod.

Debatt

16.51 Päivi Räsänen kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä lakiehdotuksessa esitän kumottavaksi lakiin raskauden keskeyttämisestä vuonna 1985 lisätyn pykälän, niin sanotun eugeenisen pykälän, jonka nojalla raskaus voidaan keskeyttää sikiön vammaisuuden perusteella aina 24. raskausviikon loppuun.

Vammaisjärjestöt vastustivat lainmuutosta tuolloin, kun aikanaan tätä lakia säädettiin, vedoten terveiden ja sairaiden sikiöiden eriarvoiseen asemaan — nimittäin muista syistä raskautta ei saa keskeyttää 20. raskausviikon jälkeen. Tuolloin muutoksen tarvetta perusteltiin silloisten sikiödiagnostisten menetelmien ongelmilla eli sillä, että vastaukset lapsivesitutkimuksessa mahdollisesti paljastuvasta kromosomipoikkeavuudesta saatiin usein vasta 20. raskausviikon jälkeen, jolloin aborttia ei enää voitu suorittaa. Nykyisin ensinnäkin tutkimuskäytännöt ovat muuttuneet, tulokset saadaan varhaisemmassa raskauden vaiheessa, kromosomipoikkeavuuksien seulonnassa käytetään varhaisraskauteen kohdistuvaa ultraääniseulontaa sekä veriseulontaa.

Lainmuutosta koskeneen hallituksen silloisen esityksen — siis vuonna 1985 — perusteissa vedottiin erittäin vaikeiden sikiöepämuodostumien aiheuttamaan henkiseen järkytykseen synnyttävälle naiselle, ja ainoana esimerkkinä käytettiin lapsen elinkyvyttömyyden aiheuttavaa aivojen täydellistä puuttumista. Lakimuutoksen yhteydessä valiokunta tuolloin korosti mietinnössään, että raskauden keskeyttämiseen oikeuttavana vaikeana sairautena tai ruumiinvammana voidaan pitää lähinnä keskushermoston vaikeaa vajavuutta tai yleistä elinkyvyttömyyttä. Samoin silloin valiokunta korosti, että raskauden keskeyttämisen ehdottomana takarajana on pidettävä ajankohtaa, josta lapsella on parhaissa mahdollisissa olosuhteissa kyky säilyä hengissä äidin ruumiin ulkopuolella. No, keskushoito on aivan huomattavasti tuosta vuodesta 1985 kehittynyt, ja olemme siinä tilanteessa, jossa aborttirajaa varmuudella nuorempia sikiöitä voidaan pitää hengissä kehittyneen tekniikan

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

ansioista. Eli tällä hetkellä jopa 22. tai 23. raskausviikolla syntyneitä lapsia on jäänyt eloon ja aivan terveenä kehittymään.

Tällä hetkellä tämän pykälän nojalla tehty raskaudenkeskeytykset kohdistuvat valtaosin huomattavasti lievemmin sairaisiin sikiöihin, esimerkiksi Downin syndroomaa sairastaviin lapsiin, eli lain tarkoitus niin sen perustelujen kuin tuon valiokunnan mietinnön mukaan on yksinkertaisesti ristiriidassa nykykäytännön kanssa, jossa Downin syndrooma muodostaa suurimman yhtenäisen diagnoosiryhmän näiden aborttien joukossa. Lisäksi tämän pykälän nojalla keskeytetään raskauksia sellaisissakin kromosomipoikkeavuuksissa, kuten Turnerin oireyhtymässä, johon ei edes liity henkisen kehityksen jälkeensä jääneisyyttä, vaan ainoastaan pienikokoisuutta, lievää pienikokoisuutta ja hedelmättömyyttä.

WHO:n suositusten mukaisesti 22. raskausviikolla syntynyt tai 500 grammaa painavampi rekisteröidään lapseksi, syntyypä hän elävänä tai kuolleen. Näissä myöhäisissä raskaudenkeskeytyksissä synnytetään lapsi, joka saattaa elää useita minuutteja tai jopa tunteja syntymänsä jälkeen. Lapsi saattaa liikkua ja itkeä, mutta häntä ei hoideta, vaan jätetään kuolemaan. Onkin todettu, että on varsin ristiriitaista, että kun pientä keskoslasta tehohoitetaan, niin viereisestä huoneesta saatetaan viedä hävitettäväksi samanikäistä abortoitua Down-lastaa, jonka sydän vielä lyö. Ajattelen, että tässä on kyseessä merkittävä yhdenvertaisuus- ja perusoikeuskysymys — että ajatellaanpa abortin etiikasta sitten mitä tahansa, niin tässä on mielestäni kysymys myös aivan lapsen oikeuksista ja on kysymys siitä, että vammaiset lapset asetetaan terveiden kanssa eriarvoiseen asemaan.

Vuonna 2021 tehtiin 7 600 raskaudenkeskeytystä, joista raskausviikolla 20 ja siitä ylöspäin tehtiin 102 keskeytystä. Eli tämä on se joukko, joihin nyt tällä lainmuutoksella puututtaisiin. Vaikka määrä suhteessa aborttien kokonaismäärään on pieni, niin itse pidän tätä hätkähdyttävän suurena määränä, koska mielestäni tässä on kysymys ei pelkästään abortista vaan aivan suoranaisesti lapsensurmasta.

Myöhäiset raskaudenkeskeytykset loukkaavat syntymättömien lasten ihmisoikeuksia, ja lainsäädäntöä tulisi mielestäni tältä osin muuttaa niiden vammaisten lasten suojelemiseksi, jotka ovat saavuttaneet elinkelpoisuusrajan. Eli olipa abortin etiikasta mitä mieltä tahansa, niin elinkelpoisuusiän eli sen iän, jossa lapsi kykenee selviytymään äidin kohdun ulkopuolella, ylittäneiden lasten elämä joka tapauksessa tulee turvata. Sen vuoksi toivon, että tähän lakialoitteeseen suhtauduttaisiin vakavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

16.58 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Syntymättömät lapset ovat yksilöllisen ihmiselämän haurain muoto. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapselle kuuluu lainsuoja ennen ja jälkeen syntymän. Myös vammaisella ja sairaalla lapsella on oikeus syntyä keskellemme. Sairaus tai vamma ei tee ihmisestä vähempiarvoista. Jokainen on Jumalan luoma.

Kun lääketiede on kehittynyt, voimme pelastaa nykyisin pienempiä keskosia kuin vammaisia lapsia, jotka voidaan vielä abortoida. Tunnen monta Down-lastaa ja -nuorta, jotka ovat tuoneet paljon iloa mukanaan perheisiinsä ja ympäristöihinsä. Vammaisten lasten tulee saada syntyä tasavertaisina keskellemme. Jokainen lapsi on lahja. Tarvitsemmekin jatkossa laajemman aborttilain uudistuksen.

Kannatan edustaja Räsänen ehdotusta — kiitos siitä.

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen.

16.59 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Kinnusta puheenvuorosta. On totta, että tässä todellakin tarvitaan laajempaa uudistusta, eli tämä lakialoite kohdistuu vain tähän yhteen pykälään, jota pidän itse tietyllä lailla räikeimpänä epäkohtana tässä aborttilainsäädännössä. Viittaan vielä, aivan niin kuin edustaja Kinnunen tuossa, tähän Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimukseen ja siinä nimenomaan tähän lapsen oikeuksien julistukseen, jossa todetaan, että lapsi ruumiillisen ja henkisen kypsyttömyytensä vuoksi tarvitsee erityistä suojelua ja huolenpitoa, siihen luettuna asianmukainen hoito sekä ennen syntymää että sen jälkeen.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.